

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 3. decembra 1879.

Obsag: Postava zoper odrťijo in pa kmetijstvo. — Shod vinorejcev in vinska razstava na Dunaji. (Dal.) — Gospodarske novice. — 46. odborova skupščina Matice Slovenske v Ljubljani 29. novembra. — Kako so Belim Kranjicam bili zatrti črni „répi“. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Postava zoper odrťijo in pa kmetijstvo.

Podoba je, da državni zbor se tudi loti postave, ki ima celiti rane, katere seka odrťija (lihva) ljudskemu blagostanju. Al komaj je poslanec dr. Weber predlog o potrebi te postave izročil zbornici poslancev, brž je tista klika, ki v dunajskih časnikih zagovarja odrťijo, planila čez ta predlog, ga obira, da se Bog usmili, in se opira na kupčijske zbornice, ki so se večinoma izrekle zoper postavo o odrťiji.

Prav lahko je razumeti, da take pijavke, ki so vajene brez dela si svoje mavhe polniti z oderanjem ljudi, kričijo, da ni treba take postave in da je celó škodljiva. O odrťiji sodi sodnik drugače kakor sodi zagovornik, trgovec drugače kakor kmetovalec itd. Al kakor o drugih zadevah, tako je tudi z odrťijo; tista judovska stranka, ki sicer po časnikih najbolj upije, tudi odrťiji slavo poje, češ, da je zavetnica svobodnega prometa, svobodnega kredita itd., in gluši poštene ljudi. Kdor pa stoji na stališči, da naj se s posojili pošteno delo podpira, to je, kdor stoji na narodno-gospodarskem stališči, ta zahteva od vlade, naj postavno varuje, da se krvavo ne odera kmetijski stan in posebno posestnik majhnih zemljišč, kateremu se najhuje godi od tistega časa, kar je v našem cesarstvu preklicana bila postava o odrťiji, tako, da vsak sme, kolikor le hoče, obresti (činža) zahtevati od izposojenega denarja.

Če so kupčijske zbornice se izrekle za to, da ni treba postave, ki zabranjuje odrťijo, so one ozir jemale na kupce (trgovce), al kmetovalec ni kupec in si mora vse drugače pomagati v življenji. Če trgovec od 100 gold. morebiti lahko plača 15, 20 in še več goldinarjev obresti, tega kmetovalec nikakor ne more. Trgovec navadno jemlje denarja le za kratek čas na posojilo, za en, dva ali tri mesece, in če bi, na priliko, za leto in dan plačal 30 odstotkov obresti, plača za omenjeni kratki čas le 3, 5 ali 7 odstotkov.

Visocih obresti tedaj ne čuti tako. Navadno on užé vé, kam bo svoje blago prodal, in po takem tudi prevdari, kdaj bo mogel svoj dolg poplačati. Kmetovalec nasproti pa skor nikoli ne more za gotovo vedeti, kdaj bo svoje pridelke prodal. Ves svet vé, kako v Božjih rokah so žetev in vsi pridelki njegovi, kajti suša ali deževje, slana ali toča mu večkrat mahoma vničijo

bogato letino, katere se je nadejal. Drugi pot pa, če je bila letina dobra, ne najde kupca za svoje pridelke. Zmerom tedaj mora dolg za dalji čas narediti, s tem si pa silna plačila nakupuje na glavo, če mora visoke obresti od posojila odraťovati.

Trgovec in pa obrtnik delata dolg mnogokrat na osobni kredit, pri kmetovalcu je zmirom njegovo posestvo, na katero posojilo dobí in katero pride na boben, če dolgá poplačati ne more. Žalosten dokaz temu je ogromno število v preteklih 11 letih, kar ni več bilo postave zoper odrťijo (Wuchergesetz), eksekutivno prodanih zemljišč. Ni tedaj čuda, da zadnja leta zmirom iz različnih dežel avstrijskih dokaj ubožanih kmetovalcev kruha gre iskat v Ameriko, Indijo in Avstralijo.

Da vkljub vsemu temu takrat, ko pride postava zoper odrťijo v obravnavo zbornice poslancev, se bodo čuli pridigarji, ki bodo z mogočnimi besedami odbijali to postavo kot zastarelo šaro, ki se ne sklada s svobodinami današnjega časa, to je tako gotovo kakor amen v očenašu. „Denar je blagó“ — bodo kričali — „in z blagom sme gospodariti vsak, kakor mu drago“. Tù pa je dobro, spominjati se besed Iheringovih, ki je rekel: „Volkovi imajo prav, če zahtevajo svobodo, ovce pa, katere po svobodi hrepenijo, kažejo, da so res ovce.“

Naše poslance in pa zastopnike kmetijstva prosimo, naj se nikakor ne dadó motiti po frazah, s penami krive svobode nališpanih; prepričani naj so, da neizmerno število ljudstva komaj pričakuje, da dobimo zopet postavo, po kateri se pravično omejuje oderuštvo.

Shod vinorejcev in vinska razstava na Dunaji.

Poroča prof. Povše.

(Dalje.)

Iz vsega lahko razvidimo, da največ kriva kozavih trť je vlažnost. In prav to nas navdaja z največim strahom, ker ravno proti zračnim razmeram smo popolno nezmožni. Močvirna zemljišča moremo zboljšati po drenaži ali z izkopavanjem odvodilnih jarkov; plevela polne vinograde moremo okopati, bolj stanovitna trpežna trťna plemena moremo namesto slabotnih zasediti, a popolno smo brez moči in vpliva proti zračnim razmeram. Tu vlada le On, ki je gospodar vsega sveta. Vendar pa ne smemo obupati. Gosp. Thümen svetuje: